

-Neděle po velikonocích

– Quasimodogeniti (Jako novorozené děti...)

Písňe ze starých českých kancionálů pro celé velikonoční období

nám opět ochotně nazpívala sestra Veronika Vytlačilová. Můžete si je stáhnout na <http://leteckaposta.cz/296478427>.

Jsou to tyto písňe z našeho zpěvníku:

- 144 Nuž velikonoční chválu
- 145 Veselte se, andělové
- 146 Anděl z nebe
- 155 Nastal nám čas přeradostný
- 156 Ó převeselá novina
- 158 Slavné Kristovo vzkříšení
- 161 Vstal z mrtvých Kristus
- 162 Vstal jest této chvíle
- 164 Vesel se této chvíle

A na you tube najdete melodie následujících velikonočních písňi, většinou na cizojazyčné texty:

- 147 Buď Bohu všechna chvála <https://www.youtube.com/watch?v=t-FWJqz3i6A>
- 150 Dnes Boží Syn triumf slaví <https://www.youtube.com/watch?v=eZ10aE--JQo>
- 151 Den přeslavný <https://www.youtube.com/watch?v=kUlxCzbxMls>
- 153 Do země se skrývá <https://www.youtube.com/watch?v=txrirehHIPs>
- 154 Ježíš Kristus Spasitel náš <https://www.youtube.com/watch?v=VG1WhDLaPug>
<https://www.youtube.com/watch?v=U7TJEymptWU>
- 159 Utěšený hod jako kyrie <https://www.youtube.com/watch?v=c3mj7btbXKE>
- 160 Veleben Bůh buď
<https://www.youtube.com/watch?v=FXNYecxNCms&t=122s>
<https://www.youtube.com/watch?v=z0UUFYrQ8UY>
https://www.youtube.com/watch?v=MP_THq9aOnY
- 163 Vstaň srdce mé <https://www.youtube.com/watch?v=-fLGHZBqS2k>

Biblické votum:

Veleben buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději. (1Petr 1,3)

Introit:

Jako novorozené děti mějte touhu jen po nefalšovaném duchovním mléku (1Petr 2,2) + Žalm 116,3.8-9.13 + Sláva Otci...

Kyrie o neděli Quasimodogeniti:

354. Pane Ježíši Kriste, přicházíš mezi nás.

(*sbor:*) Kyrie eleison!

Přinášíš nám svůj pokoj.

(*sbor:*) Christe eleison!

Vysíláš nás jako svědky svého pokoje.

(*sbor:*) Kyrie eleison!

Píseň:

Jako Kyrie lze zpívat i tuto úpravu písně **159 Utěšený hod nám nastal:** <https://www.youtube.com/watch?v=c3mj7btbXKE>

Vstupní modlitba:

108. Pane Ježíši Kriste,

ty ses po smrti ukázal svým učedníkům jako živý.

Vyvedl jsi je z úzkostí a strachu

a dovedl je k víře.

Prosíme tě:

Dej i nám jistotu, že jsi přítomen.

I když tě nevidíme, učiň, abychom věřili.

Tobě buď sláva navěky.

Starozákonní čtení:

Izajáš 40,26-31

Epištolní čtení:

Kol 2,12-15

Evangelium – text kázání:

Lukáš 24, 36-43

Když o tom mluvili, stál tu on sám uprostřed nich. Zděsili se a byli plni strachu, poněvadž se domnívali, že vidí ducha. Řekl jim: „Proč jste tak

zmateni a proč vám takové věci přicházejí na mysl? Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně.“ To řekl a ukázal jim ruce a nohy. Když tomu pro samou radost nemohli uvěřit a jen se divili, řekl jim: „Máte tu něco k jídlu?“ Podali mu kus pečené ryby. Vzal si a pojedl před nimi.

Vložka do preface ve velikonoční době:

(450aVpravdě je důstojné a spravedlivé, abychom tě, Pane, svatý Otče, všemohoucí Bože, ve všech dobách a na všech místech chválili a vzdávali ti díky skrze našeho Pána Ježíše Krista.)

457. Neboť je obětován náš velikonoční beránek Kristus.

On sňal hřích světa.

svou smrtí přemohl naši smrt
a svým vzkříšením znovuzískal život.

Proto (dnes/v tuto noc/) v této době
celý svět jásá velikonoční radostí.

S námi spojují svůj hlas i nebeské mocnosti
a zástupy andělů.

Zpíváme chvalozpěv tvé slávě
a voláme bez ustání: Svatý...

Modlitba po přijímání v době velikonoční

Kristus vzal smrti její moc, haleluja,

(*sbor:*) a zjevil nepomíjející život v evangeliu. Haleluja!

529. Pane, náš Bože, v této velikonoční radostné hostině
jsme zakusili tvůj pokoj.

Zůstaň v našem středu a dej,
abychom ti vždycky děkovali
a setkávali se navzájem v lásce.

Skrze našeho Pána Ježíše Krista, tvého Syna,
který s tebou a Duchem svatým
žije a vládne
odvěků navěky.

Slova poslání v době velikonoční

Protože jste byli vzkříšeni s Kristem,

hledejte to, co je nad vámi,

kde Kristus sedí na pravici Boží. (Kol 3,1)

Kristus byl vzkříšen,

(*sbor:*) opravdu byl vzkříšen.

Požehnání v době velikonoční:

552. Všemohoucí Bůh nás vysvobodil z hříchu a smrti vzkříšením svého Syna. Ať vám žehná a daruje vám svou radost.

Sbor: Amen.

A Kristus, s nímž jsme vstali z mrtvých skrze víru, ať ve vás uchová dar vykoupení.

Sbor: Amen.

Bůh nás ve křtu přijal
za děti své milosti.

Kéž vám daruje zaslíbené dědictví.

Sbor: Amen.

To kéž vám dá Trojjediný Bůh.

Otec, Syn i Duch svatý.

Sbor: Amen.

Jděte v pokoji.

Sbor: Bohu buď chvála a dík.

Kázání na text Lukáš 24, 36-43

Biblisté nám často pomohou pochopit smysl biblického textu, ale někdy nám také **zatarasí** přístup k jeho pochopení. A sice právě k textu dnešního evangelia: Pro biblisty druhé poloviny dvacátého století to byl text, který prý čelil tzv. **dokétismu**, jedné ze starověkých herezí. A z jejich výkladů bylo patrné, že je pro ně tento text (a další jemu podobná vyprávění o Ježíšově zjevení) tak nějak **trapný** - pro slušného křesťana moc **tělesný**, "**masívní**", jak tomu říkali. Prý tomu tak je z obranných důvodů, aby zvěst o vzkříšení byla čtenářům opravdu "**dokázána**", (zatímco pravá víra je vírou bez důkazů...).

Ale dnes se spíše zdá, že do Lukášova vyprávění vnášeli problematiku, která církev zaměstnávala až o **celá desetiletí později**, než je evangelista zapsal, a že navíc evangelista Lukáš zde zpracovává starší tradiční vyprávění, které odpovídalo na úplně **jiné otázky**, než se nám celá desetiletí jevílo. Biblisté rovněž měli problém se samotnou podobou textu, v ČEP je **vynechán Ježíšův pozdrav učedníkům**, který sem prý opisovači vnesli z evangelia Janova (po nálezů nových rukopisů soudíme, že zřejmě patřil k původnímu textu) a také novozákonníci škrtili celý verš 40. (ČEP škrta jen pod čarou).

I.

Zbavení těchto zdánlivě odborných předsudků uvidíme celkem snadno, **o čem vyprávění je**, nejen toto krátké vyprávění, ale **celá poslední kapitola** Lukášova evangelia: O tom, že **učedníci nemohli uvěřit zvěsti o vzkříšení**, a o tom, **co všechno Ježíš udělal pro to, aby uvěřili**. V tom smyslu je to vyprávění i **o nás**, o tom, jak ani my jsme nemohli a možná ještě nemůžeme uvěřit, a o tom, co

všechno Ježíš dělá proto, abychom uvěřili. **Víra není naše možnost**, je to Boží dar, a **Bůh pracuje na tom, abychom mohli věřit**. Napoprvé se to nepodaří, ženy se

"vrátily od hrobu a oznámily všecko jedenácti učedníkům i všem ostatním. (...) Těm však ta slova připadala jako blouznění a **nevěřili jim**."

Ježíš se dává poznat učedníkům na cestě do Emauz při lámání chleba. Předtím se Ježíš podivil nad jejich **nevírou**:

"To je vám tak **těžké uvěřit** všemu, co mluvili proroci? Což neměl Mesiáš to vše vytrpět a tak vejít do své slávy?" Potom začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma."

Učedníci se pak navrátili do Jeruzaléma a vyprávěli to jedenácti učedníkům a jejich druhům.

"Ti jim řekli: „Pán byl opravdu vzkříšen a zjevil se Šimonovi.“"

Zdalo by se, že je vyhráno, ale není, Pán Ježíš se jim pak zjeví a oni se projeví jako **nevěřící** - no, jak bychom asi reagovali **my**, když teď děláme totéž, tj. vyprávíme si o něm a on by byl **nejen skrytě přítomen, ale vystoupil by ze své skrytosti**. Nejspíš bychom pochybovali o svých smyslech... Ale to je jasná zvěst evangelia,

(a protože tato kázání posílám i přátelům katolíkům, doplním: jasné učení II. Vatikánského koncilu),

že **Kristus je reálně přítomen, když se zvěstuje evangelium**.

"Když o tom mluvili, stál tu on sám uprostřed nich. Zděsili se a byli plni strachu, poněvadž se domnívali, že vidí ducha." (Lze přeložit i přízrak).

Ale Ježíš dál **zápasí o jejich víru**:

"Řekl jim: „Proč jste tak zmateni a proč vám takové věci přicházejí na mysl? Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne (ψηλαφήσατέ) a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně.“ To řekl a ukázal jim ruce a nohy."

Ježíšova stručná **diagnóza** zděšené a ustrašené církve: Jsme zmateni a přicházejí nám na mysl - doslova vystupují nám ze srdce - nesmyslné myšlenky (διαλογισμοί - úvahy, pochybnosti, vnitřní boje - již za svého života před ukřižováním Ježíš podle Lukáše poznal, co si lidé myslí - εἰδὼς τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας).

Lékem na to je **dotknout se a přesvědčit se**, když už nemohu věřit ničemu, na co si nesáhnu.

Ale zde je to ve spojení se slovy "**Já jsem to**", tedy slovy, kterými Ježíš potvrzuje svou **identitu**: Tím, podle čeho jej poznají, nejsou samozřejmě samotné ruce a nohy, ale **jizvy po hřebech**, jak to pak výslovně rozvinul evangelista Jan. **Ježíšovou identitou je, že je Ukřižovaný**.

A pro Lukášovy řecky vzdělané čtenáře to je zřejmě jedna z mnohých Lukášových narážek na Homéra: Právě tak Odysseovu identitu ověří jeho chůva Eurykleia tím, že najde na jeho noze jizvu...

Tak i apoštol Jan ve svém 1. listě dosvědčuje: „Co jsme na vlastní oči viděli, na co jsme hleděli a čeho se naše ruce dotýkaly (ἐψηλάφησαν), to zvěstujeme.“

Ale stále ještě není vyhráno a **Ježíš zápasí dál o jejich a naši víru:**

"Když tomu pro samou radost **nemohli uvěřit** a jen se divili, řekl jim: „Máte tu něco k jídlu?“ Podali mu kus pečené ryby. Vzal si a pojedl před nimi."

Tohle už naše učitele Písma přímo **pohoršovalo**, ale Pán Ježíš jde až tak daleko, jak bylo třeba. Můžeme básnit o **heroické víře**, která nepotřebuje hmatatelné a viditelné důkazy, můžeme (ale neměli bychom) povýšeně **pohrdat** těmi, kteří potřebují takovéto "berličky", ale Pán Ježíš to neudělal, vzal učedníky tak jak jsou, vždyť je znal, vždyť **prosil za Petrovu víru**, aby nezhasla, a Petr ho zapřel, když šlo do tuhého, a ostatní se rozutekli. Mohl by jim to vyčítat, ale raději je pozdravil Pokoj vám! aby bylo zřejmé, že nepřichází kárat jejich selhání, ale **pomoci jejich/naší slabé víře**.

Lukáš se ve svém evangeliu snaží často učedníky postavit do lepšího světla, a říká, že

"tomu pro samou radost nemohli uvěřit a jen se divili".

Lukášovi řeční čtenáři toto propojení radosti, úžasu a nemožnosti věřit znali jako afekt tzv. agé – a toto propojení bylo příznačné pro setkání s božským zjevením.

Ale jistě i my známe z našeho života situace, kdy jsme nemohli pro samou radost uvěřit a jen jsme se divili...

(Evangelista Jan zde zřejmě viděl i naplnění Ježíšova zaslíbení z 16,20: váš zármutek se promění v radost.)

To je **příběh**, který Lukáš chce vyprávět, **příběh o tom, jak Ježíš překonal nevíru učedníků**.

Přitom Lukáš zápasí s otázkou, **jak vůbec vyprávět o něčem tak nesrovnatelném, jako je Ježíšovo vzkříšení**, aby Židé i Řekové pochopili, že **vzkříšení je reálná věc**. Vlastně jen rozvíjí zvěst svého učitele **apoštola Pavla**, kterou tradičně slyšíme o velikonocích:

"že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem, ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. Pak se ukázal Jakobovi, potom všem apoštolům." (1Kor 15,5 a 7)

II.

Jak tohle ale vyprávět Židům i Řekům, **aby to Židé nebrali moc tělesně a Řekové moc duchovně?** Apoštol Pavel se v téže kapitole při výkladu o vzkříšení pokusil vyjádřit to pojmem "**vstává tělo duchovní**" - **sóma pneumatikon**. Tím bylo jasné, že **nejde jen o návrat do života** jako v případě vzkříšení Lazara, je to tělo, ale je to **jiné tělo**. A použil řecké slovo sóma, které

nevyjadřuje ani tak naši tělesnost, jako spíše naši **identitu**. To je také to, co Ježíš řekl učedníkům:

"vždyť jsem to já"

(ego eimi autos) - takhle se představuje Bůh při zjevení, aby byla patrná jeho identita).

Řecké sóma označuje identitu, kdežto **sarx tělesnost**:

"Tělo a krev" (člověk, tak jak je) **nemůže mít účast na Božím království**.

Vzkříšený má **tělo**, ale není jím už **omezen** jako my - **náhle** se ztratil očím učedníků a **náhle** byl uprostřed nich.

Jenže apoštol Pavel s tím moc **neuspěl** - ti, kdo chtěli raději **duchovnějšiho Krista**, začali vykládat "duchovní tělo" tak, že už to nebylo doopravdy tělo. Podle řecké (platonské) tradice je právě duchovní **existence bez těla tím pravým životem**.

Víra v "**těla z mrtvých vzkříšení**" se začala zamlžovat a rozplývat. Proto apoštolův žák Lukáš stojí před otázkou, jak to vyjádřit, aby to opravdu bylo vzkříšení těla. A sáhne až hluboko do starozákonní tradice. Ježíš v Lukášově podání říká:

"duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně".

Maso a kosti, to je ten pravý biblický výraz pro tělesnost nejtělesnější.

A někteří starověcí vykladači v tom vidí možnou Lukášovu narážku na vyprávění u proroka Joele: **Údolí suchých kostí jako obraz vzkříšení**.

Ale i řečtí čtenáři Lukášovi rozuměli: Podle Ovidiových Proměn bloudí v podsvětí bezkrevné **stíny bez těla a kostí** – Ježíš ale není takovým bezkrevným stínem z řecké říše mrtvých.

A jako **tělesnost úplně nejtělesnější** poslouží Lukášovi vyprávění o tom, že Ježíš před učedníky (lze přeložit i s učedníky, ale o to tu nejde) **pojedly**. Co je hmatatelnějším příznakem tělesného života, než jedení?

Mohou ale nebeské bytosti jíst? V židovské tradici příklady jsou, nejznámější je slavné „**pohostinství Abrahamovo**“, hostina, kterou Abraham vystrojil pro tři nebeské bytosti, které jej navštívily:

„vzal maslo a mléko i dobytče, jež připravil, a předložil jim to. Zatímco **jedli**, stál u nich pod stromem“.

Pro někoho málo duchovní, ale **co vlastně očekáváme v Božím království, když ne hostinu?** Nebo jsme i Boží království zduchovníli tak, že už to nikoho nepřitahuje, a radši si chrání svůj život za každou cenu, když začne kolem poletovat virus nebo když nastane pronásledování církve?

Tendence ke zduchovňování pokračovala samozřejmě i v dějinách církve, celý tento příběh se začal vykládat jako **eucharistická symbolika**, a svatá večeře se také tak někde slavila, s chlebem a vínem a **rybou a plástem medu**, podobně i křest. Nic proti tomu, pokud je pro nás jako pro starověkého člověka med znamením **nebeského pokrmu** nebo jako pro biblický Izrael znamením sladké Boží zvěsti.

(Žalm 119,103: Jak lahodnou chuť má, co ty říkáš! Sladší než med je to pro má ústa.)

Ale víra církve je právě **víra v tělesnost Kristova i našeho budoucího vzkříšení**. Věřím ve vzkříšení těla - v češtině to není tak patrné, ale řečtina použila výraz **sarx**, označující naši "**masitost**" Πιστεύω σαρκὸς ἀνάστασιν. (Latina: credo **carnis** resurrectionem; němčina Ich glaube des **Fleisches** Auferstehung.).

Samozřejmě, Lukáš nemohl **jednou provždy** odpovědět na otázku, jak zvěstovat Kristovo a naše vzkříšení, aby byl v každé kultuře jasný rozdíl mezi zcela zduchovnělým tělem nebo pouhým návratem mrtvého do života a Kristovým a naším vzkříšením. To je úkol pro **naše svědectví**, říci to lidem kolem nás, aby slyšeli skutečně to, co je vírou církve, za kterou vděčíme vzkříšenému Ježíšovi. Nevíme vždy, **jak** to sdělit, ale víme, **co** sdělit, a jsme Ježíšovi vděční za to, **kam až daleko zašel**, abychom měli tuto víru. Tím nám také ukázal, **kam až máme zajít my** v zápase o naše nevěřící příbuzné a známé.

III.

Slova, která jsme dnes četli, jsou **součástí delšího vyprávění** o Ježíšově zjevení učedníkům. Vyprávění nekončí tím, že Ježíš přemůže nevíru učedníků, ale ještě jim **otevře mysl, aby rozuměli Písmu a mohli být svědky vzkříšení**:

„Tehdy jim otevřel mysl, aby rozuměli Písmu. Řekl jim: „Tak je psáno: Kristus bude trpět a třetího dne vstane z mrtvých; v jeho jménu se bude zvěstovat pokání na odpuštění hříchů všem národům, počínajíc Jeruzalémem. Vy jste toho svědky.“

A oni pak skutečně Ježíšovo vzkříšení **dosvědčovali** (Sk 10,39-41):

„A my jsme svědky všeho, co Ježíš činil v zemi judské i v Jeruzalémě. Ale oni ho pověsili na kříž a zabili. Bůh jej však třetího dne vzkřísil a dal mu zjevit se – nikoli všemu lidu, nýbrž jen svědkům, které k tomu napřed vyvolil, totiž nám; my jsme s ním jedli a pili po jeho zmrtvýchvstání.“

To je i **cílem Ježíšova zápasu o naši víru** -

+ Dej Bůh, aby i nám Vzkříšený otevřel mysl, abychom rozuměli Písmu a byli svědky vzkříšení v našem městě!